

Geen soja van Braziliaanse savanne voor Nederlandse koe

BESCHOUWING

De ontbossing van grote natuurgebieden ten behoeve van de teelt van soja blijft een steen des aanstoots. De Partij voor de Dieren maakte er een punt van bij de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Door Jan Braakman

Zuivelbedrijf FrieslandCampina en veevoerb企业 Agri-firm willen vanaf volgend jaar gegarandeerd ontbossingsvrije soja aanbieden aan melkveehouders, zo lieten de bedrijven deze week weten. Dat was (toevallig?) in dezelfde week dat Milieudefensie met een onderzoek naar buiten kwam over 'foute soja' en het televisieprogramma Zembla er een item aan besteedde. En het was ook in dezelfde week dat de Partij voor de Dieren het onderwerp aankaartte bij de behandeling van de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Nederlandse koeien grazen in voormalig regenwoud, zei Kamerlid Christine Teunissen (Partij voor de Dieren). Volgens Teunissen is de Nederlandse melkveehouder er verantwoordelijk voor dat de 'meest biodiverse savanne in Brazilië voor de helft verloren is gegaan door de aanleg van sojaplantages en grasland'.

Dat moet een halt worden toegevoerd, vindt Teunissen. "Ontbossing en natuurvernietiging dragen bij aan de uitstoot van broeikasgassen", zegt zij. En daarbij komt ook nog dat de verscheidenheid aan planten en dieren lijdt onder de teloorgang van tropisch regenwoud en biodivers savannes.

Teunissen is er blij mee dat de Europese Commissie nu ook stappen zet om de kwetsbare bosgebieden buiten Europa te beschermen. Maar dat kan best

verder gaan. In een motie roept ze de regering op om niet alleen bosgebieden te beschermen, maar ook ecosystemen. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft al de positie ingenomen dat ecosystemen ook beschermd moeten worden en daarom, stelt de PvdD, moet dat ook in het Europees beleid worden opgenomen.

Nederland heeft als belangrijkste importeur van soja een grote verantwoordelijkheid. Niet alleen de Partij voor de Dieren vindt dat. Deze week bleek dat ook voer- en zuivelbedrijven voelen dat er een verantwoordelijkheid ligt. Maar zij gaan nog niet zo ver als Teunissen. Zij roept op 'nu eens te stoppen met de productie van zo veel vlees en zuivel en het steunen van de export. Sterker nog: Nederland zou een eind moeten maken aan de invoer en de doorvoer van soja uit de Cerrado – volgens Wikipedia het grootste savanne-gebied (1,5 tot 2 miljoen vierkante kilometer) in Zuid-Amerika. Teunissen diende daarover een motie in.

Teunissen had weinig vleiende woorden voor de Nederlandse melkveehouderij. Toen VVD'er Jan Klink haar voorhield dat FrieslandCampina toch heel waardevolle projecten uitvoert in Afrika, bijvoorbeeld door boeren daar te helpen met de melkveehouderij, sneerde Teunissen: "Waarom zou een Afrikaanse boer van Nederland moeten leren hoe ze een koe moeten melken? Dat is toch een bespottelijke, neokoloniale opvatting? Dat kunnen ze toch prima zelf?"



Christine Teunissen, Kamerlid voor de Partij voor de Dieren, tijdens debat in de Tweede Kamer.

De redactie nodigt u uit te reageren op onderwerpen die u bezighouden of raken in uw bedrijfsvoering. Opiniestukken en brieven kunt u mailen naar redactie@boerderij.nl. Tips en opmerkingen: 0314 35 81 00. De redactie behoudt zich het recht voor brieven en opiniestukken in te korten of niet te plaatsen.

Boeren: neem zelf initiatief op stikstof, wacht niet op politiek

Als de agrarische sector zijn autonomie wil behouden, is het verstandig om niet de ogen te sluiten voor de werkelijkheid, betoogt Jos Ebbers.

OPINIE

Door Jos Ebbers

Sinds Nederland zich verbond aan het Natura 2000-beleid en de Raad van State de PAS afschoot, heeft de overheid stikstof op merkwaaardige wijze het probleem gemaakt van agrarische ondernemers. De framing van boeren als zondebok en de grote woorden van de landsadvocaat over het intrekken van vergunningen, zijn zorgwekkend en ontdaan van elke menselijke factor. Ik durf zelfs te beweren dat het nietsontziend liquideren van bedrijven die niets illegaals gedaan hebben, problematischer is dan stikstof zelf.

Maar of we het nu leuk vinden of niet: het probleem bestaat. Als de agrarische sector zijn autonomie wil behouden, is het verstandig om niet de ogen te sluiten voor de werkelijkheid. Sterker nog: agrarisch ondernemers hebben de oplossing in handen. Je kan luidkeels 'nee' blijven roepen en het vinden van een uitweg uit de impasse aan de politiek overlaten. Die reflex snap ik, maar is onverstandig om verschillende redenen.

Als eerste is het goed om te beseffen dat de agrarische sector niet de enige is die de gevolgen van de stikstofcrisis ondervindt. ABN Amro berekende in 2019 dat de bouwsector € 14 miljard misloopt en er 70.000 banen op de tocht staan. Bij een steekproef in de provincie Noord-Brabant bleek dat verschillende industri-

ele en logistieke bedrijven geen NB-vergunning bezaten, waar die wel nodig was – waaronder distributiecentra van grote supermarktketens. Agrarisch ondernemers leggen het af in de concurrentiestrijd om emissiequota. Grote ondernemingen kopen boerenbedrijven simpelweg op. Als extern salderen de norm wordt bij de beperking van depositie op Natura 2000-gebieden, voorzie ik dat meer dan 250.000 hectare landbouwgrond in beweging komt.

Groter voordoen

Daarnaast heeft de agrarische sector weleens de neiging om zichzelf in economisch opzicht groter voor te doen dan hij is. In werkelijkheid vertegenwoordigt de primaire sector slechts 1,8% van de Nederlandse economie. Tegelijk zijn er 300.000 woningen nodig en neemt de druk op handel en industrie toe. Met het economisch belang, Urgenda en de framing van boeren in het achterhoofd, gaat de politiek niet snel opkomen voor de agrarische sector. Wanneer het aankomt op het recht van de sterkste, en dat gaat gebeuren, legt de sector het af en verliezen veel boeren alsnog alles waar ze jaren voor gewerkt hebben.

1,8 %

van de Nederlandse economie vertegenwoordigt de primaire sector.



FOTO: KOOS GROENEWOLD

Ten slotte is wijzen naar Den Haag, de provincie, het waterschap of de gemeente onverstandig door een fors tekort aan ambtenaren. Een bestemmingsplanwijziging duurt nu al een eeuwigheid en dat gaat erger worden. Een groot deel van de ambtenarij vergrijsd, dus de komende vijftien jaar treden nog veel meer mensen uit met ervaring en kennis van zaken.

Combineer dit met de enorme transitie in het buitengebied – zoals CO₂ en circulariteit – waarvoor ook bestuurlijke plannen nodig zijn, en mijn stelling is: als je denkt dat de overheid het voor de agrarische sector vlot zal oplossen, zit je fout.

Kortom: er moet wat gebeuren en via de overheid is de minst aantrekkelijke weg. Het initiatief voor plan-

Hoe het Nederlandse bedrijfsleven duurzame plannen wel kan waarmaken

OPINIE

Door René Groot Bruinderink

Ondanks de belofte om te verduurzamen zijn er nauwelijks bedrijven die daadwerkelijk haast maken met dit streven. Uit de verduurzamingsplannen van ruim 200 bedrijven blijkt dat de beloftes voor net zero-emissiedoelstellingen in veel gevallen niet wetenschappelijk onderbouwd en nauwelijks realistisch zijn te noemen. In zestig procent van de gevallen moet CO₂-neutraliteit pas na 2040 zijn gerealiseerd, of is er niet eens een jaartal op de ambities geplakt. Hiermee komt de haalbaarheid in gevaar. Het is tijd om hier iets aan te doen.

In Nederland heeft nog geen tien procent van de ondernemingen net zero-emissiedoelstellingen vastgesteld. Dit kan betekenen dat bedrijven steeds voorzichtiger worden in het maken van duurzaamheidsbeloftes. Klimaatbeschermingsambities liggen tegenwoordig onder een ver-

Het schiet nog niet genoeg op met verduurzaming in het Nederlandse bedrijfsleven, vindt René Groot Bruinderink. Toch zijn er genoeg mogelijkheden.

grootglas en je wordt er als bedrijf op aangesproken door de samenleving. Toch is het belangrijk om er nú vaart achter te zetten. Het niet hebben van een plan en doelstelling kan grote problemen, bijvoorbeeld door prijsstijging van CO₂, opleveren voor de achterblijvers.

Bal bij overheid

Er moeten een aantal dingen gebeuren om te zorgen dat het Nederlandse bedrijfsleven komt met doelgerichte strategieën en ambities. De bal ligt bij de overheid om verduurzaming in het bedrijfsleven te versnellen. Bedrijven ervaren momenteel de druk om te verduurzamen vanuit de consument, niet vanuit de overheid. De overheid kan dit veranderen door een belangrijke rol te gaan spelen met grote ingrepen in infrastructurele projecten, zoals het verduurzamen van de woningbouw en de zware in-

dustrie. Verder kan de Nederlandse overheid vergunningen voor duurzame projecten sneller verstrekken en subsidies of fondsen openstellen om innovatie en samenwerking te stimuleren. Beprijzing van CO₂ behoort ook tot de mogelijkheden. Nu bestaat dit al voor de zware industrie, maar in Nederland is het lastig om lokale projecten voor carbon credits op kleinere schaal tegen redelijke prijzen aan te bieden.

10%

van het Nederlands bedrijfsleven heeft zero-emissiedoelstellingen.



nen en de uitvoering ervan moet ergens anders vandaan komen. Daarom denk ik dat onze uiterst professionele en innovatieve agrarische sector zelf de oplossing in handen heeft. Ondernemers kunnen hun autonomie behouden door het initiatief te nemen door op lokaal, regionaal en nationaal niveau met stakeholders aan tafel te gaan.

Zelf vormgeven

De overheid moet weliswaar de wettelijke en bestuurlijke kaders bieden, maar daarbinnen is veel ruimte om de transitie zelf vorm te geven. Bijvoorbeeld door met een groter netwerk te kijken naar kavelruil en het volgen van de 'best practices' van koplopers in de sector. Immers: wat je niet uitstoot, hoeft je niet te saneren

en als je het bedrijf wilt overdragen aan de volgende generatie, moet het daar ook klaar voor zijn. Of door gebruik te maken van het ruimhartige vergoedingstelsel zoals dat hoort bij onteigening, maar dan (juist!) met behoud van autonomie. Dit stelt agrarisch ondernemers in staat zelf beslissingen te nemen over oplossingen rond stikstof. De problematiek rondom het thema 'staatssteun' moet dan overigens nog getackeld worden, maar dat zou moeten kunnen: het Nederland van de 21e eeuw wordt immers vormgegeven.

Wat is hiervoor verder nodig? Ten eerste voortrekkers: mensen met aanzien in verschillende sectoren of regio's. Ik zie daarbij ook een rol voor de deskundigheid van de makelaar NVM Agrarisch & Landelijk. Ten

Boerenbedrijf in de buurt van een Natura 2000-gebied.

tweede: geld, maar dat is weleens een groter probleem geweest. En ten slotte moeten we stoppen met het framen van boeren als de schulden van de stikstofcrisis, maar ook andersom: geen onbeweeglijk 'nee' of om de week trekkers op het Malieveld meer.

De sector heeft de oplossing in handen. Stel je meedenkend op, maar vraag behoud van autonomie. Bij de vormgeving van het Nederland van de 21e eeuw hoort een duidelijke positie, en perspectief, voor de agrarische sector die in onze voedselbehoefte voorziet.

□ Jos Ebbers is voorzitter van NVM vakgroep Agrarisch en Landelijk



Agrarisch bedrijf met windmolen. Ondernemers moeten nú aan de slag met verduurzaming, vindt Groot Bruinderink.

Ook bedrijven zelf moeten aan de slag. Ik heb de afgelopen twintig jaar altijd in de energietransitie gewerkt als management- of duurzaamheidsadviseur en samen met ondernemingen gekeken naar wat zij kunnen doen. Het belangrijkste om net zero-doelstellingen te bereiken, is de toetsing aan zogeheten Science Based Targets. Dat zijn wetenschappelijk onderlegde doelstellingen in lijn met het Parijsakkoord. Als je daarnaartoe

werkt, weet je dat je op het goede pad zit. Elk bedrijf kan hier vandaag nog mee beginnen. Dat kan van alles betekenen, van de CO₂-boekhouding en het vaststellen van wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen tot het helpen van bedrijven bij het opzetten van eigen interne duurzaamheidsteams en interne en externe communicatie. Maar daar houdt het niet op. Verbeterde digitale duurzaamheidsoplossingen voor kleinere

bedrijven, inkoop van hernieuwbare energie, integratie van klimaatmaatregelen met leveranciers in de waardeketen... de lijst gaat maar door! Het belangrijkste is om vandaag te beginnen. Er is ontzettend veel mogelijk, maar er is wel haast bij. De tijd tikt namelijk door.

□ René Groot Bruinderink is Head of Climate Solutions Nederland van South Pole.

COLUMN
Pieter Seegers

Sneller beschermd

De Hoge Raad is omgegaan. Het vertrouwensbeginsel is eerder van toepassing dan dat uit oude uitspraken van onze hoogste rechters bleek. Dit beginsel geldt nu ook als je iets doet op basis van informatieverstrekking van de overheid en later blijkt dat de informatie niet juist is. De 'belastingschade' die je door deze foute inlichtingen oploopt, hoeft je niet te betalen. Dit volgt uit een uitspraak van begin november. (<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2021:1654>)

De ommezwaai van de Hoge Raad heeft als gevolg dat bedrijven en burgers beter beschermd worden. In de berechte zaak was er sprake van een burger die twijfelde of het wel verstandig was om zijn lijfrenteverzekering voortijdig af te kopen. Hij ging bij de Belastingdienst te rade. Uit informatie gevonden op de website van de Belastingdienst maakte hij op dat hij bij afkoop geen revisierente hoefde te betalen. Dat blijkt achteraf niet te kloppen. Er is wél revisierente verschuldigd. De man laat het er niet bij

De ommezwaai van de Hoge Raad heeft als gevolg dat bedrijven en burgers beter beschermd worden.

zitten en beroept zich op het vertrouwensbeginsel. Hij is immers afgegaan op informatie van de Belastingdienst en op basis van die informatie heeft hij zijn lijfrenteverzekering afgekocht. Volgens de oude vaste jurisprudentie van de Hoge Raad kan zijn beroep op het vertrouwensbeginsel alleen

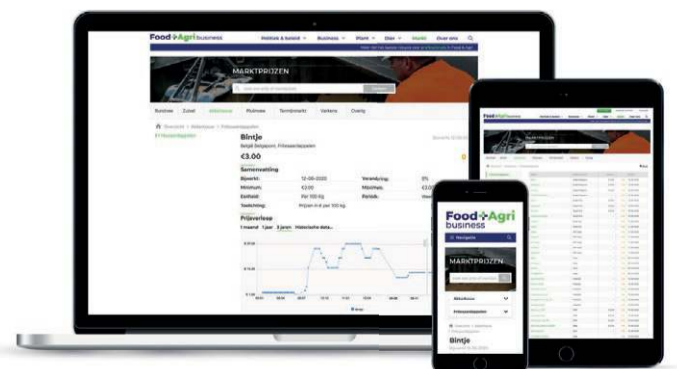
worden aangemerkt als 'daarenboven geleden schade'. En op dit punt slaan onze hoogste rechters een nieuwe weg in. De Hoge Raad laat de eis van 'daarenboven geleden schade' vallen. Deze eis is volgens de Hoge Raad niet langer te verenigen met de huidige rechtsopvattingen. Een succesvol beroep op het vertrouwensbeginsel is voortaan ook mogelijk voor belastingplichtigen die op basis van onjuiste informatie van de overheid een handeling hebben verricht (of nagelaten) als gevolg waarvan zij meer belasting verschuldigd zijn dan zij – op basis van die informatie – meenden te moeten betalen. En in de regel zal dit betekenen dat dit meerdere niet betaald hoeft te worden, aldus de Hoge Raad.

In dit geval hoefde de revisierente niet betaald te worden. De lijfrente zou namelijk niet afgekocht zijn als op de website van de Belastingdienst de juiste informatie was vermeld. Want op informatie van de fiscus moet je kunnen vertrouwen.



Pieter Seegers, fiscalist, gespecialiseerd in de agrarische sector

Marktprijzen Food&Agribusiness



Altijd de laatste prijsmutaties
in één oogopslag

Ga naar www.foodagribusiness.nl/markt